

Ekonomiskā pamatojuma mērķis	2
letekme uz saistītām nozarēm	3-4
letekme uz valsti un pašvaldībām	5-7
Kūdras resursi	8
Secinājumi	9

SIA "OLAINES KŪDRA"

EKONOMISKAIS PAMATOJUMS

Rīga.
2013. gads.

Ekonomiskā pamatojuma mērķis ir pierādīt sekojošās hipotēzi:

SIA „Olaines kūdras” projektam ir pozitīva ietekme, ja tas izraisa konkrēto subjekta materiālā stāvokļa uzlabošanos vienlaikus nepasliktinot citu subjektu labklājību.

Izvirzītā hipotēze ir balstīta uz Pareto Efektivitātes teoriju, kas nosāka, ka tirgus sasniedz optimālo stāvokli, kad viena subjekta stāvokļa uzlabošanas nesniedz zaudējumus citām pusēm.

Pareto efektivitātes teorija norāda uz to, ka resursi ir efektīvi izmantoti. Sekojošajā ekonomikas pamatojumā tiks apskatīts, kā SIA „Olaines kūdras” projekts ietekmēs ar to saistītās nozares un kūdras, kā resursa stāvokli un krājumus,

Mērķis ir parādīt, ka jaunas zemes apgūšana nepasliktina kūdras, kā dabas resursa uzkrājumus Latvijā, bet veicinās Latvijas attīstību un palīdzētu resursus izmantot efektīvāk.

SIA „Olaines kūdra” kopā 20 gadu laikā plāno investēt aptuveni 50 milj. LVL, kas tiks izmantoti dažādu nozaru uzņēmumu produktos un pakalpojumos :

- Būvniecības uzņēmumi;
- Ceļu būves uzņēmumi;
- Dažādi ražošanas uzņēmumi (metālapstrāde, betona bloku ražošana);
- Ģeoloģijas, mērniecības un pētniecības uzņēmumi;
- Kokapstrādes uzņēmumi;
- Apmācības un izglītības iestādes;
- Kūdras apstrādes tehnikas un iekārtu iegāde;

Uzņēmumi, kas veic dabas izpēti:

Lai uzsāktu zemes apguvi ir nepieciešams vispirms uztaisīt topogrāfijas, ģeoloģisku izpēti un citus izpētes izpētes darbus. Lai šīs izpētes tiktu veiktas ir nepieciešams piesaistīt sertificētas speciālistus.

Daļa paredzēto investīciju tiks ieguldīta pētījumu gatavošanā, tā kā projekts tiks veikts vairāku gadu garumā, tad SIA „Olaines kūdrai” šāda veida pakalpojumi būs nepieciešami visu 20 gadu laikā, tādā veidā sniedzot patstāvīgu pieprasījumu uzņēmumiem, kas veic dabas izpēti.

Būvniecības uzņēmumi

Lai realizētu SIA „Olaines kūdras” paplašināšanos projekta ietvaros ir jāveic lieli celtniecības darbi. Kūdras purvi atrodas nepieejamās vietās, līdz ar to ir jāizveido infrastruktūra, lai varētu veikt darbus kūdras purvos.

Transportēšanas vajadzībām SIA „Olaines kūdra” ir nepieciešams būvēt gan pagaidu, gan pastāvīgus ceļus. Lai uzceltu 1km ceļa ir nepieciešami apmēram 180 000 LVL, gadā vidēji SIA „Olaines kūdrai” būtu nepieciešams uzbūvēt 10 km ceļu, līdz ar to 1 gadā SIA „Olaines kūdra” izdod 1 800 000 LVL ceļu būvniecībai, kā rezultātā tiks stimulēta būvniecības nozare Latvijā.

1km	180 000 LVL
10 km gadā	1 800 000 LVL
20 gados neņemot vērā inflāciju	36 000 000 LVL

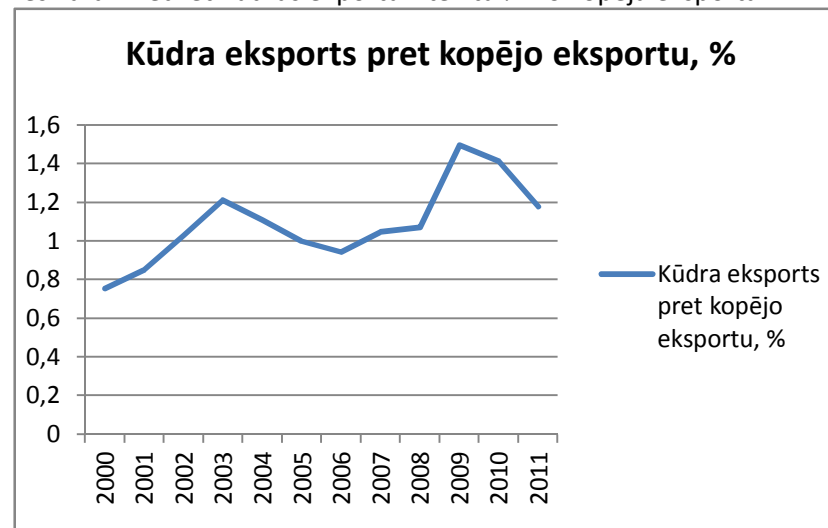
Citi ieguvumi

Kūdras purvu izstrādē tiks iesaistīti kokrūpniecības uzņēmumi, kas rūpēsies par esošo mežizstrādi. Līdz ar pieaugumu apstrādājamajā platībā pieaugs tehnikas daudzums ar kuru būs jāapstrādā purvi. Tas dos būtisku ienākumi uzņēmumiem, kas nodarbojas ar dažādu speciālas tehnikas izplatīšanu.

Zemes apgūšana radīs nepieciešamību jauno darba vietu radīšanai gan uzņēmuma, gan saistīto nozaru uzņēmumos. Palielinoties pieprasījumam, piedāvājums tiks arī stimulēts un tas uzlabos cilvēkresursu kvalitāti un arī radīs papildus iemaksas sociālus budžetos un investēs naudu izglītība. Izmaksas no darba algām stimulēs sociālu nodokļu budžetu. Tas dos līdzekļus, kurus maksās pensionāriem, invalīdiem un citām cilvēku grupām, par kuru rūpējas valsts.

Latvija eksportē vairāk par 90% iegūtas kūdras, tāpēc jebkurš pieaugums ieguvē parādās Latvijas maksājumu bilancē. Uzturot pozitīvo tekošo kontu, Latvija kā valsts uzlabo savu reputāciju un parāda ārzemju investoriem kā šī ir laba valsts priekš investīcijām. Eksports arī nozīmē papildus līdzekļu ieplūdi valstī, kas nozīmē vairāk naudas kurā tiks investēta mūsu valstī.

Attēlā 1.1 mēs varam redzēt Kūdras eksportu izteiktu % no kopēja eksportā.

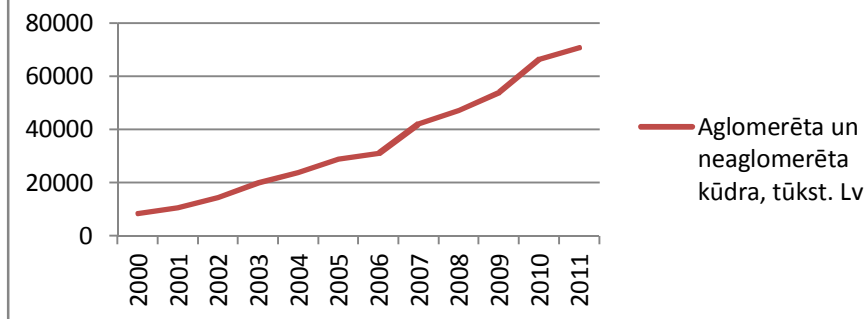

Attēls 1 Avots: data.csb.gov.lv

Kā mēs varām redzēt attēlā 1.1, kūdras eksports aizņem aptuveni 1% no valsts eksporta ieņēmumiem.

Sekojošajā attēlā mēs varēsim redzēt ienākumus no kūdras eksportā.

Ienākumi no aglomerētas un neaglomerētas kūdra eksporta pa gadiem, tūkst. Lv

Attēls 2. Avots: csb.gov.lv

Kā mēs varām redzēt Attēlā 2, Kūdras ieguvē katru gadu jau tagad rada ieņēmumus gandrīz 70 milj. Ls apjomā. No šīs naudas tiek izmaksātas algas, samaksāti nodokļi, notiek investīcijas jaunos pamatlīdzekļos un jaunā tehnikā, tas tiek investēta saistītās nozarēs.

SIA „Olaines kūdras” zemes apgūšana radīs nepieciešamību pēc jaunām darbavietām gan uzņēmumā, gan saistīto nozaru uzņēmumos.

Sekojošajā nodaļa parādīts ieguvums valstij, pašvaldībai un sociālajam budžetam gadījumā, ja tiks īstenota SIA „Olaines kūdras” paplašināšanās.

SIA „Olaines kūdra” plāno sniegt papildus 50 pastāvīgas darbavietas un papildus līdz 100 darbavietām 20 gados, kuros projekts tiku attīstīts, kas pirmos 20 gadus sniegtu no 50 – 150 jaunu darbavietu. Darbinieku vidējā neto darba alga ir paredzēta no 500-700 LVL, neņemot vērā inflāciju. Sekojošajā tabulā ir grafiski parādītas iespējamās iemaksas pašvaldības un valsts budžetos viena gada laikā, ņemot vērā šī brīža valsts ekonomisko stāvokli. SIA „Olaines kūdras” plānotās investīcijas un darba algas var pieaugt atbilstoši inflācijai nākotnē un samazināties atbilstoši tā brīža deflācijai.

Tabula 1. Iemaksas sociālos budžetos viena gada laikā, atkarībā no algas un darbinieku skaitā

Darbavietu skaits	50	100	150			
Alga uz papīra (LVL)	500	700	500	700	500	700
Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme (VSAOI) (24,09%)	72 270	101 178	144 540	202 356	216 810	303 534
Darba sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme (VSAOI) (11%)	33 000	46 200	66 000	92 400	99 000	138 600
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme (IIN) (24%)²	65 520	94 320	131 040	188 640	196 560	282 960
Riska nodeva (0,25 LVL)	150	150	300	300	450	450
Iemaksas valsts un sociālos budžetos kopā (LVL)	170 940	241 848	341 880	483 696	512 820	725 544

¹Algu kalkulators, VID.lv [tiešsaiste], [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: http://www.vid.lv/lv/kalkulatori/algu_kalkulators

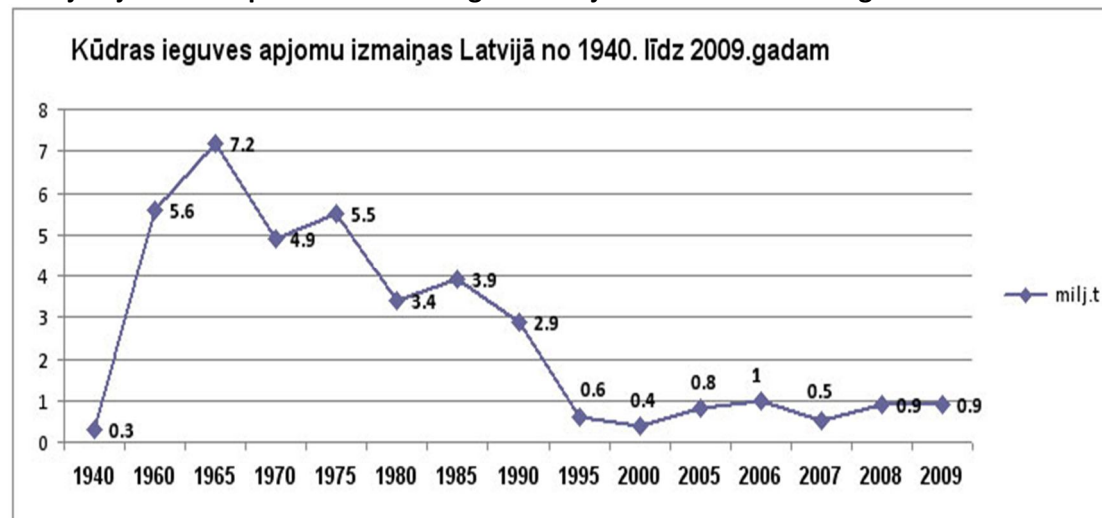
Sekojošajā tabulā ir attēlots ieguvums valsts, pašvaldības un sociālās apdrošināšanas budžetiem, balstoties uz Latvijas likumdošanu. Par pamatu iedzīvotāja ienākuma nodoklim sadalījumu ņemts likums „Par valsts budžetu 2013.gadam”.

Budžets	Iemaksas valsts budžetā (LVL)	Iemaksas pašvaldību budžetā (LVL)	Sociālās apdrošināšanas budžeti (LVL)
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis ³	13 104 – 145 108	52 416 – 580 435	-
Riska nodeva ⁴	150 - 450	-	-
Darba devēja un darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) ⁵	-	-	105 270 – 442 134
Kopā ieguvums budžetiem⁶	13 254 – 145 558	52 416 – 580 435	105 270 – 442 134

Papildus ieņēmumi būs veikti caur dabas resursu nodokļiem, valstij piederošu platību iznomāšanu, licensēm uz iegūšanu.

Latvijā aizņem 10,7% no valsts teritorijas,⁷ Latvijas teritorija kopā ir 64 589 km², kas nozīme, ka Latvijā kopā ir 6911 km² purvu, no kuriem var iegūt kūdru. Ikgadējais vidējais kūdras slāņa pieaugums ir 1mm gadā un kūdras blīvums ir 800 kg/m³.⁸⁹

Sekojošajā attēlā ir parādīta kūdras ieguve Latvijā no 1940. līdz 2009. gadam.¹⁰

³Par valsts budžetu 2013.gadam. Latvijas Vēstnesis. Par valsts budžetu 2013.gadam [tiešsaiste] : LR likums : spēkā ar 01.01.2013. [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=253192>

⁴Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātspējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2013.gadā, Latvijas Vēstnesis. Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātspējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2013.gadā [tiešsaiste] : LR likums : spēkā ar 01.01.2013. [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=252226>

⁵Par valsts sociālo apdrošināšanu, Latvijas Vēstnesis. Par valsts sociālo apdrošināšanu [tiešsaiste] : LR likums : spēkā ar 01.03.2013. [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=45466>

⁷Purvi Latvijā, Latvijas kūdras ražotāju asociācija [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: <http://www.peat.lv/index.php?m0=2&lng=lv>

⁸Saules starojuma enerģijas izmantošana, RTU. 12.lpp [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: http://www.eef.rtu.lv/doc/studiju_materiali/alternatieveenerģijasavoti_002.pdf

⁹DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS, Latvijas Dabas fonds, Rīgas Meža aģentūra, 20. lpp. [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: http://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Cenas_tirelis-05.pdf

¹⁰Purvi Latvijā, Latvijas kūdras ražotāju asociācija [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: <http://www.peat.lv/index.php?m0=3&lng=lv>

Zemāk ir parādīta formula, pēc kuras tiktu aprēķināts vidējais daudzums kūdrai kas katru gadu atjaunojas Latvijas kūdras purvos pieņemot iepriekš minētos apgalvojumus par patiesiem.

Par pamatu aprēķiniem ir izmantota blīvuma, masas un tilpuma formula.¹¹¹²

$$a \cdot b \cdot h = V$$

a=garums
b=blatums
h=augstums

$$V = 0,001 \cdot 6911 \cdot 1000 \cdot 6911 \cdot 1000 = 47761921000$$

Blīvums kūdrai = 800 kg/m³

$$m = \rho \cdot V$$

m- masa
ρ- blīvums
V-tilpums

$$\text{Kūdra iegūta kg} = 47761921000 \cdot 0,800 = 38209536800 \text{ kg}$$

Kūdras ieguve tonās = 38209536,8 t

Kūdras ieguve t milj. = 38 milj. tonnu.

Apskatot datus var secināt ka kūdras resursu varētu izmantot daudz efektīvāk nekā tas tiek izmantots šobrīd, katru gadu tiek iegūtas aptuveni 0,9 milj. tonnas kūdras, bet dabiski atjaunojas 38 milj. tonnu, kas liecina par neefektīvu dabas resursa izmantojumu. 95% no iegūtās kūdras tiek eksportēti līdz ar to ar SIA „Ogres kūdras” paplašināšanu tiktu nodrošināts pieaugums eksportā un nodrošināt efektīvāks dabas resursa izmantojums.

- Pateicoties salīdzinoši lielajām sociālajām iemaksām SIA „Olaines kūdras” paplašināšanās piesaistīs papildus ienākumus valsts un pašvaldības budžetos; Gadā laikā iemaksas pašvaldību budžetos no jauno darbinieku uzņemšanas būs apmēram 50 000 Ls.

- Zemēs apgūšana radīs arī tiešos ienākumus caur dabas resursu nodokļiem.

- Tā ka kūdra kā energoresursu atjaunojas daudz ātrāk nekā tas tiek iegūts SIA „Olaines kūdras” paplašināšanās palīdzēs Latvijas energoresursus izlietot lietderīgāk

- SIA Olaines kūdras attīstība veicinās Latvijas eksportu un ārējās bilances uzlabošana Latvijas valstij

- Ņemot vērā, daudzās ar SIA „ Olaines Kūdra” saistītās nozares projekts palīdzēs attīstīties saistītām nozarēm- būvniecības uzņēmumiem, ceļu būves uzņēmumiem , ražosanas uzņēmumi, uzņēmumiem, kas darbojas ar pētījumu veikšanu, izglītības iestādēm u.c. uzņēmumiem.

- SIA „Olaines kūdrai” paplašinot zemes izmantošanu, radīs jaunas darbavietas, kas nozīmēs nodarbinātības rādītāju uzlabošanu Olaines rajonā

- Ņemot vērā kūdras kā resursa patēriņu, Latvijā var secināt, ka SIA „Olaines kūdras” paplašināšanās nenodarīs kaitējumu Latvijas kūdras resursiem , tieši pretēji Latvijas dabas resurss tiks efektīvāk izmantots.

¹¹Fizika [skatīts 2013.g.7. aprīlī]. Pieejams: http://agskola.awardspace.com/formulas_lietosana.php

¹² Tilpums [skatīts 2013. gada 16. Aprīlī] Pieejams: <http://lv.wikipedia.org/wiki/Tilpums>